06 DOMEIN RAVERSYDE

De oorsprong van het provinciedomein Raversyde ligt in het begin van de twintigste eeuw. Koning Leopold II was een trouwe bezoeker en inwoner van Oostende en gecharmeerd door het landelijke Oud-Raversijde, waar hij vanaf 1902 een aantal eigendommen kocht. Leopold II liet een koninklijke chalet, een tuinpaviljoen en een huis voor het personeel optrekken, volgens de plannen van de Noorse architect Ivar Knudsen.

07 WULVENVLIET & TESTEREEP

Langs een doodlopend gedeelte van de Legeweg vind je de afgelegen hoeve Wulvenvliet en de paardenhoeve Testereep. De naam 'Testereep' verwijst naar de vroegere duinengordel Ter Streep ter hoogte van Walrave, tussen de woonkernen van Oostende en Middelkerke.

Hoeve Testereep is een paardenpension met stallingen en accommodatie voorzien van alle nodige uitrusting voor paard en ruiter (binnen en buitenpiste). Stalling Testereep zet het welzijn van het paard op de eerste plaats.

08 HOF TEN HULLENHOVE (Leemstraat 1)

Het oudste gebouw op Hof Ten Hullenhove dateert uit de 16de eeuw.

Op deze vakantieboerderij krijgt de bezoeker een actieve landbouwbeleving: vakantie op een echte boerderij. Je kan deelnemen aan het werk op de boerderij, dieren voederen, meerijden op de landbouwmachines… Hof Ten Hullenhove is een actief landbouwbedrijf. Op de akkers wordt voornamelijk tarwe, suikerbieten, erwten en vlas geteeld. De stallen worden bevolkt met varkens, melkvee (Holstein roodbont en zwartbont) en vleesvee (Belgisch witblauw).

Het Belgisch witblauw koeienras gaat terug op een mengelmoes van lokaal landvee dat in het midden van de 19de eeuw gekruist werd met de Engelse Longhornstier. Er bestaan drie kleurvarianten: wit gecombineerd met blauw, wit gecombineerd met zwart of volledig wit.

■ **www.hoftenhullenhove.be**

09 NOORDHOEVE (Leemstraat 2)

We passeren de Noordhoeve die zich vroeger aan de noordkant van het toenmalige Leffinge bevond. De oudste gebouwen dateren van 1801. Dit zie je op de grote schuurgevel.

De Noordhoeve is een biologisch melkveebedrijf met een 60-tal melkkoeien en bijhorend jongvee. De gebruikte rassen zijn: Holstein, Brown Swiss en Fleckvieh. Op deze hoeve worden de koeien gemolken met een melkrobot. Ze kunnen zelf kiezen wanneer ze gemolken worden; dit komt het welzijn van de dieren ten goede. De melk van deze hoeve wordt verwerkt in producten van biologisch zuivelverwerker PUR Natuur.

De biologisch gekweekte voeders voor de eigen dieren zijn voornamelijk mengteelten: gras-klavers, triticale-veldbonen, mais en voederbieten.

"Grootschaligheid was mijn ding niet. Ik wilde klein blijven en dat in combinatie met mijn interesse in biologische landbouw zorgde ervoor dat onze boerderij een bio-boerderij is geworden. Ik werk nu meer met de natuur mee, samen met het leven in de grond. Dat is uitdagender voor mij."

— Boer Stefaan Michiels

10 KREKENGEBIED MET DE ZOUTE KREEK

De historische polders van Oostende zijn ontstaan in de zestiende eeuw, aan de vooravond van het Beleg van Oostende (1601–1604). De stad was in handen van de geuzen en werd belegerd door de Spanjaarden. De geuzen sloegen een bres in de duinen (deze is nu de havengeul) en de zee drong het land binnen. Er ontstond een groot overstromingsgebied, doorsneden met smalle kreken. Oostende was zo een eiland geworden en een bijna onneembare vesting. De geuzen boden meer dan drie jaar weerstand tegen het Spaanse leger.

Het gebied van de Zoutekreek en de Sluiskreek is een belangrijke broedplaats voor heel wat vogels: blauwborst, rietgors, rietzanger, kleine karekiet, kievit, grutto, roodborsttapuit,… Het omliggende poldercomplex bevat 'oerwouden op kniehoogte' met glasland dat naast een unieke fauna en flora ook een eeuwenoude reliëfstructuur heeft.

De oude spoorwegbedding, nu het fietspad 'de Groene 62', is een ideaal uitkijkplatform voor vogelaars. Tijdens de vogeltrek is het uitkijkplatform aan de Zoute Kreek de favoriete plaats

11 HERTENFINESSE (Gistelsesteenweg 597)

Zelf herten kweken was een droom van de uitbaters van Hertenfinesse en in 2008 beslisten zij om er volop voor te gaan. Met een voorzichtige start (de aankoop van 40 moederdieren en één dekbok) werd de hertenboerderij een feit. De dieren groeien op in de weide en ze hebben alle ruimte om volledig stressloos te grazen om zo tot een natuurlijk, mager, voedzaam en vetarm vlees te komen. Hertenvlees is rijk aan proteïnen, ijzer, mineralen en vitamines B6 en B12. Het aanbod is te koop in de hoeveslagerij op het erf zelf. Het hertenvlees is afkomstig van kalveren van ongeveer 18 maanden oud. Het wordt versneden en verpakt op de boerderij.

De boerderij organiseert groepsbezoeken en ook een hoevepicknick.

■ **www.hertenfinesse.be**

12 DE KAASHOEVE (Gistelsesteenweg 612)

In de Gistelsesteenweg 612 vind je de Kaashoeve, een typische polderhoeve. De naam verwijst naar de talloze kazen die hier gemaakt werden tot eind 2021. De namen verwezen vaak naar de streek: Krekekaas, Schorrebolletje, Oostends roodbolletje, Bon Vivant, Ostending, Schorreschimmel, Ensor-la rosière…

De oudste gebouwen dateren uit het begin van de 19de eeuw, toen de overgrootvader van de huidige eigenaar met het bedrijf begon. Op de hoeve worden mais, gras en tarwe verbouwd als voedsel voor het vee. Er wordt zowel melkvee (zwartbont Holsteinras) als vleesvee (Belgisch witblauw ras) gehouden. De runderen mogen zoveel mogelijk buiten grazen in de zomer, je kan ze zien in de weiden rondom de hoeve. In de winter kunnen ze vrij rondlopen in hoge luchtige stallen.

Tot eind 2021 werden hier van een deel van de melk talloze typisch Oostendse kazen gemaakt. Om 1 kilo kaas te maken, is 10 liter melk nodig. De kaas moet minstens drie weken rijpen vooraleer ze gebruiksklaar is.

13 HOEVE NIEUWENHOVE (Gistelsesteenweg 609)

De boerderij werd in 1971 gebouwd, de naam verwijst naar de recente bouw als nieuwe hoeve. Het is een typisch kleinschalig melkvee bedrijf, waarvan de Holstein koeien het grootste deel van het jaar buiten grazen op de omliggende weiden. Hoeve Nieuwenhove heeft een computergestuurde melkinstallatie, die de hoeveelheid krachtvoer, de melkafgifte en de lengte van de dracht monitort.

Wil je proeven hoe verse melk smaakt, dan be je hier aan het juiste adres. De landbouwers leveren verse melk, karnemelk en hoeveboter aan huis en aan bakkers en horeca. Het is de enige in de streek die nog een echte melkronde heeft. Je kan ook in de boerderij melk, karnemelk en hoeveboter kopen. Karnemelk is wat overblijft als je van melk boter maakt. Het vet gaat in de boter en daarom bevat karnemelk zo goed als geen vet. Er zit wel ongeveer evenveel calcium in als in melk. Karnemelk smaakt zuurder dan melk en lest goed de dorst. Je kan er fruit of fruitsiroop bijdoen, of er warme pap van maken met stukjes appel.

De rest van de melk wordt verkocht om te pasteuriseren, steriliseren en verpakken als lang houdbare melk.

Topchef Kobe Desramaults kwam op de hoeve de verse melk proeven. De melk wordt ook geleverd aan de horeca en ijssalons in Oostende.

"Opvallend is dat we de laatste tijd veel inwijkelingen over de vloer krijgen: Afghanen, Syriërs, Turken, Albanezen, Marokkanen. Zij kennen nog de echte smaak van melk vanuit hun thuisland en kopen ze om er voornamelijk yoghurt van te maken. Liefst van al zouden ze warme melk kopen, rechtstreeks van de koe. Maar dat kunnen we helaas niet toestaan, het mag niet van het voedselagentschap."

— Boerin Bernadette Sanders

14 STADSRANDBOS

In de winter van 1995 werd het allereerste perceel van het Oostendse stadsrandbos aangeplant. Sindsdien kwam er elk jaar een aantal hectare bij en zo krijgt het Geuzenbos stilaan gestalte. Ondertussen werd 95 hectare bos aangeplant. In de oudste aanplantingen heerst ondertussen een echt bosklimaat. Je vindt er rode eekhoorns en heel wat broedvogels zoals buizerd en sperwer. Het Stadsrandbos vormt een buffer tussen de woon- en industriezones en het achterliggende krekengebied.

Het bos kreeg de naam Geuzenbos omdat het in het gebied ligt dat ooit door de Oostendse geuzen onder water werd gezet als deel van hun strijdplan tegen de Spaanse veroveraar.

Je fietst op het mooie Noriyuki Inouepad. Je passeert een open plek waar in de middeleeuwen het Quaet Kasteel of de Duvelstorre stond.

15 KLOKHOFHOEVE (Grintweg 100)

Op het dak van deze hoeve ontwaren we een klokkenhuisje, dat vroeger een traditioneel onderdeel van elke hofstede was. De indeling van de werkdag werd geregeld door het luiden van de klok. Om 12.00 uur weerklonk het angelus dat de landarbeiders signaleerde dat ze naar de boerderij mochten komen voor het middagmaal. Om 16.00 uur was het tijd voor de vespers en het vieruurtje. Om 20.00 uur luidde de avondklok en dat was meteen het einde van de zware dagtaak. Dit klokkenhuisje is echter al bijna een eeuw leeg, omdat de Duitse bezetter de bronzen klok tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914–1918) opeiste om hem tot munitie om te smelten. In de eerste helft van de 20ste eeuw kende deze hoeve een dramatische periode. De boer, die ook politiek actief was, werd veroordeeld wegens moord en dat bracht een schokgolf teweeg in het kleine Zandvoordse polderdorp. De commotie werd in 1930 nog groter door het verschijnen van de streekroman 'Het Klokhof' (geschreven door Radaf Meyseune, pseudoniem van August Benoot). In de roman meenden sommige mensen uit de omgeving zichzelf te herkennen.

16 GROENE 62

Spoorlijn 62 was vroeger een 22 km lange spoorweg tussen Oostende en Torhout. Het doel: Parijzenaars snel naar Oostende te brengen. Dat de seizoensarbeiders zo in omgekeerde richting naar Noord-Frankrijk konden gaan, was mooi meegenomen. De spoorverbinding werd opgeheven in 1967 en de sporen werden opgebroken. Spoor 62 werd de Groene 62, een veelgebruikte groene, autovrije as voor wandelaars en fietsers tussen Oostende en Torhout.

17 HOEVE COBBAERT (Polderdijk 10)

De vroegere hoeve Cobbaert langs de Polderdijk 10 werd in 2004 aangekocht voor de realisatie van het stadsrandbos Oostende; deels door de stad Oostende (erf en gebouwen) en deels door ANB (akkers). Rondom het erf werd 3 ha stadsrandbos aangeplant en 7 ha omgevormd tot grasland in natuurbeheer met daarin een grote steltlopersplas. Op de weide grazen de runderen van het robuuste Franse ras Salers die Buitengoed, in samenwerking met een lokale landbouwer, inzet voor het graasbeheer en regelmatig slacht in functie van het aanbod van natuurvlees.

In de grote loods heeft de sociale werkplaats van Natuurpunt Beheer haar uitvalsbasis. Achter de loods is een fruitboomgaard.

18 DE BLAUWE SLUYZE (Polderdijk 2)

Op deze fietstocht fiets je dwars door De Blauwe Sluyze, een witgekalkt polderhoevetje dat in 1764 door de familie Depoorter werd opgericht. De hoeve De Blauwe Sluyze dankt zijn naam aan de nabijgelegen sluis met dezelfde naam. Die sluis werd in 1802 gebouwd om de waterstand in de streek te regelen. In de negentiende eeuw kwam er een herberg bij, maar die werd in 1916 door de eigenaar gesloten, omdat er volgens hem al te veel jongemannen om de gunsten van zijn vele dochters kwamen dingen. Wie weet heeft dat er ook iets mee te maken dat deze hoeve in de Atlas der Buurtwegen (1843) aangeduid wordt als 'cabaret'. Het huidige woonhuis van de landbouwersfamilie dateert van 1972. De sluis werkt nog steeds en heeft een belangrijke functie in het waterbeheer in de polders.

19 GEODETISCH SIGNAAL

Vlak tegenover Hoeve het Meeuwenhof staat een intrigerende gietijzeren paal op een sokkel van baksteen en arduin: het geodetisch signaal. Hierop staat de inscriptie 'Station geodesique 1853'.

Een geodetisch signaal of geodetisch punt is een vast gekend punt vanwaar men vertrekt bij het afmeten van afstanden voor het in kaart brengen van een streek. Deze basissen werden gemeten met de bimetaalregel van Bessel, een Duitse wetenschapper (aardrijkskundige) die in de negentiende eeuw een nieuwe werkwijze had ontwikkeld. Deze ijzeren paal langs de Polderdijk is het geodetisch signaal van Zandvoorde, dat deel uitmaakt van een midden-negentiende eeuws geodetisch net, meer bepaald een driehoeksnet waarvan de hoeken waren gemeten en waarvan de schaal werd bepaald door de opmeting van drie basissen in België: Oostende, Lommel en Hamipré. In Oostende was de basis gelegen langs de Torhoutsesteenweg, nabij de 'Hooge Barriere' in Stene. Voor de ontwikkeling van deze basis werd enerzijds een toren in Raversijde gebruikt en anderzijds het ijzeren merkteken langs de Polderdijk in Oostende. Deze paal is het enige restant en beschermd erfgoed.

20 HET MEEUWENHOF (Polderdijk 1)

Het Meeuwenhof is de grootste hoeve in het polder- en krekengebied van Zandvoorde, dat ooit 66 boerderijen bevatte. Het is een gaaf bewaard voorbeeld van een grote ontginningshoeve in de Noordzeepolders, die door haar omvang en afwerking een getuige is van de bloeiende landbouw in de streek.

De hoeve is beschermd als monument. De bescherming omvat de boerenwoning met geïncorporeerde stallingen, de imposante dwarsschuur (met uitzondering van de recente aanbouw) en de vrijstaande stalling tegenover het boerenhuis. De bewaarde cirkelvormige bakstenen verharding voor de schuur (een restant van een paardenmanège), de kleine stalling bij de erfingang en het bakstenen hondenhok ten oosten van huis zijn allen eveneens in de bescherming als monument opgenomen.

De stalling tegenover het woonhuis bevat een balk met de inscriptie 1711. De hoeve staat dan ook al op kaarten uit 1725 en 1755, wat erop wijst dat ze kort na de drooglegging van de polder gebouwd werd. De brede dwarsschuur had vroeger een strooien dakbedekking en is een van de best bewaarde schuren uit het hinterland van Oostende. In deze schuur werd vroeger op een houten dorsvloer met de dorsvlegel gedorst. Deze imposante schuur is 11 meter hoog. De bomen rond het gebouw zijn aangeplant om de daken te beschermen tegen de wind.

Als activiteit wordt aan veeteelt gedaan: melkvee (Holstein ras) en vleesvee (Belgisch witblauw ras).

Alle voeder wordt op het bedrijf geteeld. Een volwassen dier eet dagelijks tot 60 kg ruwvoer, een mengeling van gras en mais. Tarwe en veldbonen worden zelf gemalen en dienen als krachtvoer

21 DE LANGE SCHUUR (Stuiverstraat 599)

De hoeve De Lange Schuur werd meteen na de inpoldering van de Sint-Catharinapolder gebouwd als ontginningshoeve. Vandaag is de gerenoveerde hoeve een kinderboerderij, De Lange Schuur.

Het doel is om kinderen en jongeren in contact te brengen met het boerenleven in al zijn aspecten.

Dankzij het toegankelijke karakter en de uitdagende buitenomgeving vol boerderijelementen kunnen kinderen spelenderwijs kennis maken met het leven op een boerderij. Hierin staat beleving centraal en wordt de focus gelegd op de korte keten, waardering van eigen en/of lokale producten en dit in samenwerking met de landbouwers uit de naburige omgeving.

Bovendien hebben scholen, (jeugd)verenigingen of groepen ook de kans om aan één of meerdere educatiesessies deel te nemen.

De kinderboerderij De Lange Schuur is openbaar domein en vrij toegankelijk.

De boerderijdieren, het avontuurlijk speelplein en de cafetaria maken van de kinderboerderij het jaar rond een aantrekkelijke bestemming voor jong en oud.

Aan de voorzijde van de kinderboerderij start ook een wandelroute van 13 km door de polders, de Oostendse Krekenroute.

22 STENE-DORP

Het dorp Stene ligt in de historische polders van Oostende, een landschap met dijken (Steensedijk, Schorredijk), kreken (Schaperijkreek) en waterlopen (Steenovengeleed). Volgens de legende zou de naam Stene (eerste vermelding 1142) verwijzen naar een 'stenes', een burcht opgetrokken tegen de Noormannen uit de tijd van Karel de Grote. Maar wellicht verwijst de naam naar een stenen kaai uit de twaalfde eeuw, toen Stene nog aan zee lag. De dorpskern met de Sint-Annakerk, het kerkhof, de pastorie, de molen, de boerderijen en de Stenedorpstraat met negentiende-eeuwse bebouwing is een beschermd dorpsgezicht.

Het Sint-Annakerkje kende verschillende bouwfasen. De noordbeuk is het oudste gedeelte en dateert uit het midden van de dertiende eeuw. Zes nissen aan de buitenzijde tonen nog de plaats van de oude ramen. De middenbeuk werd in de veertiende eeuw gebouwd en de derde beuk in 1625. Het overhellende torentje dateert van 1651.

De molen dateert van 1852. Hij werd oorspronkelijk gebruikt voor het malen van graan, maar later was er ook een olieslagerij in gehuisvest. Vandaag is de molen het hoofdkwartier van de heemkundige kring 't Schorre Steene. De kring organiseert er tentoonstellingen van beginnende kunstenaars.

Stene-dorp is een ideale plaats voor een drank- en eetpauze.

PRAKTISCH

De fietsroute is een lus van 29 km. Ze is bewegwijzerd in tegenwijzerzin. Er kan ingeplikt worden op gelijk welk punt langs de route. Kom je met de wagen? Dan is Stene-dorp een goed startpunt. Gratis openbare parking is te vinden bij sportpark De Schorre (Sportparklaan) en bij school Sint-Andreas (Steensedijk 151).

COLOFON

Meer info
www.oostende.be/hoeveroute

Tekst en redactie
Diensten Strategische Coördinatie en Externe Communicatie van Stad Oostende

Kaart
© OpenStreetMap

Fotografie
Nick Decombel

Vormgeving
Chris Muylle

Verantwoordelijke uitgever
Siegelinde Lacoere, Vindictivelaan 1, Oostende

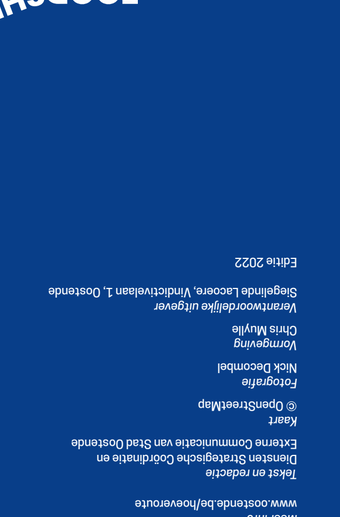
Editie 2022

FOODSHIFT 2030

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement number 862716.

Oostende
DE STAD AAN ZEE

29 km

HOEVEROUTE

Op ontdekking in de polders van Oostende

OOSTENDE.BE FIETSROUTE

HOEVEROUTE

VERRASSEND GROEN OOSTENDE

Wie Oostende zegt, denkt spontaan aan zon, zee en strand. Maar wist je dat ook de verrassende groene rand rond Oostende de moeite waard is? Deze fietsroute laat je een deel van die groene rand ontdekken. Ze overlapt deels met het Groen Lint. Wil je meer zien? Volg dan zeker ook eens het volledige Groen Lint in Oostelijke richting.

Met deze route zetten we een belangrijke functie van de groene rand in de kijker: voedselproductie. Dat gebeurt op de actieve landbouwbedrijven in Oostende. De landbouw in Oostende is kleinschalig, maar divers: groenteteelt, gras- en akkerland, melkvee, runderen, varkenshouderij, hoeve-toerisme… Sommigen bespelen een zeer specifieke niche-markt met nieuwe producten en innovatieve investeringen.

Onze landbouwers verdienen onze waardering en ondersteuning voor hun werk. Met deze fiets- en wandelroute en bijhorende podcast laten we jullie graag kennis maken met de polders en de landbouw.

De vlakke polders zijn heel typisch voor de kust. Een polder is een laaggelegen, door de mens door de eeuwen heen, permanent drooggelegd stuk land dat door een of meer waterkeringen wordt omgeven en waarvan de waterstand kunstmatig wordt geregeld. Zo houdt men ook bebouwde delen van de polders, waaronder ook de buitenwijken van Oostende, droog. Een polder heeft geen open verbinding met zee, behalve via sluizen of andere waterbouwwerken.

Deze fiets- of wandeltocht langs de Oostendse boerderijen werd voor het eerst gepubliceerd in 2000 en was steeds een succes. De vorige actualisatie gebeurde in 2013, maar ondertussen is er alweer veel veranderd. Deze nieuwe versie kwam tot stand in overleg met de Oostendse landbouwers. Zo zetten we de landbouw in Oostende blijvend op de kaart. Langs de route vind je ook winnende gedichten van een gedichtenwedstrijd van enkele jaren geleden, onder de naam 'Vers van het land'.

Dit initiatief past ook perfect in de voedselstrategie van Oostende 'Oostende Oogst'. Ruimte om voedsel te produceren is hierin één van de strategische doelstellingen.

Wij wensen je een boeiende en mooie ontdekkingstocht langs de Oostendse hoeves en het typische poldergebied.

01 DE TUINEN VAN STENE

De Tuinen van Stene is het eerste voedsel-, landschaps- en landbouwpark in Vlaanderen. Het is 35 hectare groot.

In het gebied vind je een zelfoogsttuin – de Biopluktuin – waar de leden voor een jaarlijkse bijdrage zelf groenten kunnen komen oogsten. Zo'n systeem van 'community supported agriculture' (landbouw gedragen door een gemeenschap) zorgt voor een eerlijkere prijs voor de boer en verse lokale groenten voor de plukkers.

Verder vind je er een hoogstamfruitboomgaard, een buitenklas, akkers en graasweides voor schapen en koeien. De akkers en graasweiden worden omgeschakeld naar biologisch gecertificeerde gronden.

Het park is een laboratorium voor innovatieve landbouw en landbouweducatie, maar ook een plek voor natuurontwikkeling, voor ontspanning en een wandelparadijs met picknickbanken. Je kan langs de Biopluktuin, door de begraasde weides richting Schorredijk en Stene-dorp over een nieuwe brug naar het Provinciegeleed wandelen.

Aan de rand van het gebied zie je tegenover De Vlasschaard Hoeve Sanders liggen. In deze hoeve vinden geen landbouwactiviteiten meer plaats. In de oude paardenstallen van Hoeve Sanders is een hoevewinkel 't Buitenbeentje ondergebracht, waar zowel eigen producten als producten van omliggende boeren worden verkocht. De hoevewinkel, de Biopluktuin en de Tuinen van Stene worden beheerd door Buitengoed Oostende vzw.

- Meer info over de zelfoogsttuin op **www.biopluktuin.be**

"We hebben net een winkel geopend bij onze pluktuin, er zijn 100 legkippen en we bekijken ook met het woonzorgcentrum 't Ponton, een beetje verderop of we groenten kunnen telen voor hun keuken. Ik vind het belangrijk dat er zoveel mogelijk gezond voedsel vol vitaminen naar de mensen gaat. En ook dat het rechtstreekse contact tussen boer en stadsbewoner terugkeert, zodat mensen weer weten waar dat voedsel op hun bord vandaan komt."

— Boerin Eline Vermeir

02 HOTEL 'T KRUISHOF (Kruishofstraat 1)

In 1962 werd de boerderij die zich vlakbij deze site bevond, onteigend en gesloopt voor de uitbreiding van de luchthaven. Door de tussenkomst van een adellijke dame, eigenares van de gesloopte hoeve, kon het huidige gebouw in 1965 opgetrokken worden. Vandaag is er op de hoeve geen akkerbouwactiviteit meer, maar doet ze dienst als hoevehotel, met accommodatie voor 40 personen (tweepersoonskamers, gezinskamers en familiesuites). Het uitgebreide ontbijt is gebaseerd op artisanale streekproducten.

03 PAALSTEENHOEVE (Kruishofstraat 2)

De hoeve bevat een inscriptie uit 1773 en is terug te vinden op de Ferraris-kaarten uit de 18de eeuw. In de woonkamer bevindt zich een voortreffelijk bewaarde schouw met Delftse tegelbekleding. Uit documenten van het Rijksarchief in Brugge blijkt zelfs dat op deze plaatst al geboerd werd in 1583.

De Paalsteenhoeve wordt zo genoemd naar de nu verdwenen 'paalsteen' of grenssteen tussen de vroegere gemeenten Mariakerke, Stene en Leffinge. Het melkvee is er niet meer, maar er wordt nog aan akkerbouw gedaan met de teelt van tarwe, suikerbieten, mais, vlas en pootaardappelen. Een hectare suikerbieten zorgt voor 14.000 kg suiker, één hectare tarwe kan tarwe opbrengen voor 8.000 broden. Het vlas zorgt voor linnen om kledij mee te maken en één hectare pootaardappelen zorgt het volgende jaar voor 20 ha frietaardappelen.

Boer Hendrik Vandamme: "Eind jaren 1980 was ik samen met mijn vader aan het werk op het erf, in een stalletje. Graafwerken om een extra mestkelder te maken; we hadden toen nog varkens. We groeven met de spade en toen we ongeveer een meter diep zaten, botste mijn vader plots op iets hards. Een stuk ijzer, dacht hij. Hij groef verder en haalde, tot onze verbazing, een kanonskogel met een diameter van 15 cm uit de klei. Hij stak zijn spade weer in de grond en botste vrijwel meteen op gebeente. Een dijbeen van een koe, dachten we. En dan nog een been, en nog. En langzaam maar zeker hebben we die middag het ganse geraamte van een paard blootgelegd. Ik denk dat we voor een verklaring terug moeten naar begin 17de eeuw, naar het Beleg van Oostende. De Spanjaarden hebben de stad toen enkele jaren belegerd en er is in de velden rond Oostende hevig gevochten. Ook op de plek waar onze boerderij nu staat. Hier heeft een paard een klap gekregen van een kanonskogel."

04 PARK EN VOLKSTUINEN DE DRIE PLATANEN

In Oostende vind je naast professionele landbouwers ook heel wat fervente hobbytuiniers. De stad kent een lange traditie van volkstuinen. In totaal zijn er 176 percelen die variëren in grootte van 25 tot 190 m². Ze zijn verdeeld over vier locaties in de stad: De Groene Dyck, Karel Achtergaele (in Stene, je passeert ze ook op deze tocht), Zomerloop en de Drie Platanen.

In het park 'De Drie Platanen' werd een volkstuinenpark 2.0 geïntegreerd, een nieuwe manier van tuinieren. Er zijn namelijk geen aparte afsluitingen rondom elk volkstuinperceel en per vijf percelen is er een gemeenschappelijke berging.

Er zijn ook grote picknickbanken voorzien en barbecues.

De combinatie van de volkstuintjes 2.0 met het aangrenzende woonzorgcentrum is bewust gekozen en een voltreffer. Het is een ontmoetingsplaats waarbij de volkstuingebruikers, wijkbewoners en woonzorgbewoners elkaar spontaan ontmoeten.

De naam van het woonzorgcentrum verwijst naar de drie platanen die plaats moesten ruimen voor de verbouwing. Gelukkig konden de bomen verplant worden waarna ze een prominente plek kregen bij de moestuin.

05 DUINENKERKJE

De Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk ligt in een beschermd duin- en polderlandschap. De eerste vermelding van een kapel aan Maria toegewijd, verwijst naar 1171. Het Duinenkerkje werd tussen 1350 en 1400 gebouwd, met een beuk in gotische stijl en een westtoren. Tal van vernielingen en restauraties (1568, 1601, 1716…) verklaren het gemengde karakter. De doopvont (in Doornikse steen) dateert van 1594. De vloer met windroos is van 1769. Emmanuel Lacroix schilderde de vijf blijde en de vijf droeve mysteriën (1787–1788). Boven het hoofdaltaar hangt 'Ondergang van de Onoverwinnelijke Armada in 1588'. Het schilderij dateert van ca. 1625. Het trapeziumvormige kerkhof is de laatste rustplaats van kunstschilder baron James Ensor (13 april 1860–19 november 1949). Ensor hield van het Duinenkerkje: hij schilderde het meermaals en op het einde van de 19de eeuw zette hij zich in voor het behoud van het kerkje en de duinen. Elk jaar, rond 13 april (zijn geboortedag), vindt aan het graf van de Meester de Ensorherdenking plaats.

Sinds 2007 is het natuurgebiedje rondom de kerk in beheer van Buitengoed Oostende vzw. 1 ha weiden worden begraasd door schapen. Samen met de resterende open ruimte (8 ha) tussen de duingordel, de Dorpsstraat, de Nieuwpoortsesteenweg en de recente verkaveling vormt de schapenweide een unieke duin-polderovergang langs de middenkust. Het gebied Ensorpark wordt ingericht als natuurgebied en heringezaaid tot bloemenrijk grasland.

BELUISTER DE PODCAST MET RONALD VERHAEGEN

De Hoeveroute is een initiatief van Stad Oostende en de communicatiewerkgroep Landbouw. Je kan de route volgen aan de hand van de kaart en de zeshoekige bewegwijzering. De gelijknamige podcast van Ronald Verhaegen brengt verhalen over de landbouwers en polders en is ideaal als aanvulling op je fietstocht. Tijdens, voor of na.

